

Miljøministeriet

Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg
Christiansborg
1240 København K

J.nr. 2021-12192
Den 16. september 2021

Miljøministerens besvarelse af spørgsmål nr. 1603 (MOF alm. del) stillet 20. august 2021 efter ønske fra Erling Bonnesen (V).

Spørgsmål nr. 1603

" Vil ministeren kommentere henvendelse og materiale fra Knud Jeppesen om miljørapporter fra Aarhus Universitet, jf. MOF alm. del - bilag 734 og herunder adressere de rejste problemstillinger og spørgsmål?"

Svar

I besvarelsen er der taget udgangspunkt i de spørgsmål til ministeren, som Knud Jeppesen rejser i MOF alm. del - bilag 734, " Ministerspørgsmål vedr. kritik af AU's rapporter om vandmiljø og vandovervågning" og "Ministerspørgsmål vedr. kritik af AU's Punktkilderrapport".

Ministerspørgsmål vedr. kritik af AU's rapporter om vandmiljø og vandovervågning

Spørgsmålene i dette bilag omhandler NOVANA-rapporterne "Landovervågningsoplande 2018"¹ og "Vandmiljø og Natur 2019"².

Spørgsmål 1: "Mener ministeren, at der tilstrækkelig sikkerhed i denne rapport fra AU til, at den kan bruges til at orientere om resultater til MOF og andre politikere og hvordan sikrer ministeren at tal og konklusioner fra denne rapport ikke bruges til politiske beslutninger?"

Svar:

Jeg har forelagt spørgsmålet Miljøstyrelsen, som oplyser, at den viden, Miljøstyrelsen og Aarhus Universitet indsamler i det nationale overvågningsprogram, NOVANA, hvert år udgives som en landsdækkende rapport. Data stammer primært fra de mange målinger, der gennemføres efter overvågningsprogrammet, men er suppleret med data fra kommunernes forsyningsenheder ift. spildevand og vandforsyning.

Hver rapport dækker vandmiljøets og naturens aktuelle tilstand og udvikling i forhold til tidligere perioder og indeholder en opgørelse af de vigtigste påvirkningsfaktorer og en status for tilstand i luftkvalitet, grundvand, vandløb, søer og havet. Hvis usikkerhed ved målinger eller den indsamlede viden forekommer, vil dette som udgangspunkt være adresseret og kommenteret i rapporten.

¹ Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi 2019, Landovervågningsoplande 2018
<https://dce2.au.dk/pub/SR352.pdf>

² Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi 2021, Vandmiljø og Natur 2019
<https://dce2.au.dk/pub/SR453.pdf>

Der udgives en rapport for hvert af de faglige delprogrammer, som NOVANA-programmet består af. Resultaterne opsummeres i samlerapport, der af hensyn til overskueligheden er gjort kortfattet, hvor de vigtigste konklusioner fra delrapporterne trækkes frem. Samlerapporten og de faglige rapporter udgør tilsammen en omfattende årlig afrapportering af NOVANA-resultaterne på baggrund af det meget store indsamlede datagrundlag.

Jeg har tillid til den viden og de data, som Miljøstyrelsen og Aarhus Universitet indsamler og udgiver i NOVANA-rapporterne.

Spørgsmål 2: "Hvorledes vil ministeren beskrive pålideligheden af denne rapport der opremser så mange fejl, fejlanalyser og manglende korrektioner som er tilfældet i sammenfatningen? Vil disse mange fejl og manglende korrektioner medvirke til, at ministeren vil inddrage "en second opinion" for at sikre pålidelige undersøgelser og tal for at sikre et bedre beslutningsgrundlag for det videre forløb omkring vandmiljøet?"

Svar:

Spørgsmålet retter fokus mod et afsnit i NOVANA rapporten "Vandmiljø og natur 2019", hvor de fejl og dertil hørende korrektioner i anvendelse af analysemetoder, der er konstateret, beskrives.

Jeg har forelagt spørgsmålet Miljøstyrelsen, som oplyser, at Miljøstyrelsen i 2017-2018 foretog et serviceeftersyn af analyseresultater fra udvalgte analyselaboratorier. Det viste sig, at der for nogle analyser af kvælstof og fosfor var fejl i de resultater, analyselaboratoriet fremsendte. Det skyldes, at der ikke blev foretaget en korrekt forbehandling af vandprøverne, så koncentrationer af total kvælstof og fosfor blev underestimeret.

Når det i NOVANA-rapporterne er nævnt, at der er en række fejl i analysen af nogle af de prøver, der udtages i overvågningsprogrammet, så relaterer de konkrete fejl sig til det nævnte serviceeftersyn. Der redegøres samtidig for de størrelsesordener, fejlene vurderes at have. Endelig redegøres for, hvordan der er korrigeret for fejlene i det omfang, der er baggrund for det. Der er i rapporterne angivet med farvemarkering på figurene, hvor der fortsat er usikkerhed om analysedata.

Der er således ikke tale om generelle fejl i det samlede NOVANA-program eller afrapporteringen heraf, men for fejl ved nogle af de analyser, der er foretaget på analyselaboratoriet. Det beskrives i NOVANA-rapporterne, hvordan flere af analysefejlene er korrigerede.

Aarhus Universitet har med kortlægning og efterfølgende korrektion af analysefejl haft til formål at give et retvisende niveau for udviklingen i belastning med bl.a. kvælstof.

Spørgsmål 3: "Hvilke af disse 2 udsagn ligger ministeren til grund for de videre landbrugsforhandlinger og dermed de krav der stilles til landbrugets udledning af kvælstof fremover? Vil ministeren stille krav til AU om, at få et retvisende svar på hvilket udsagn der passer og kan bruges officielt."

Svar:

Spørgsmålet går på, om ministeren lægger NOVANA-opgørelserne og beskrivelse af udviklingen af kvælstofudledningen i denne til grund for landbrugsforhandlingerne – eller om ministeren lægger den beskrivelse som professor ved Aarhus Universitet Stig Markager angiveligt har beskrevet i pressen til grund.

Jeg har forelagt spørgsmålet Miljøstyrelsen, som oplyser, at det er de data, der ligger bag beskrivelserne af kvælstofudledningen i NOVANA-rapporterne, som ligger til grund for både udarbejdelse af forslag til vandområdeplaner og de beskrivelser af udledningen af f.eks. kvælstof, som indgår i landbrugsforhandlingerne.

Spørgsmål 4: "Vil ministeren redegøre for og fremvise dokumentation for, at disse LOOP-vandløbsmålinger indgår i de modelberegninger der benyttes til at beregne den samlede udledning til det maritime havmiljø fra Danmark? Hvis de ikke indgår i disse modelberegninger, vil ministeren redegøre for grunden til, at de udelades, da det er en dokumentation for, at selv meget tætte husdyrtætte områder kun udleder meget små mængder Nitrat N til vandmiljøet og derfor stilles over for unødige krav om efterafgrøder og andre kvælstofbegrænsende krav til landbruget?"

Svar:

Der angives i spørgsmålet om de målinger, der udføres i vandløb i de såkaldte Landovervågningsoplande (LOOP), indgår i modelberegninger, der benyttes til at beregne den samlede udledning til havmiljøet i Danmark. Det anføres, at kvælstofkoncentrationerne i disse landbrugsdominerede oplande er relativt lave.

Jeg har forelagt spørgsmålet Miljøstyrelsen, som bemærker, at der foretages målinger af kvælstof- og fosfortransporten på ca. 500 målestationer i vandløbene i Danmark.

Udledningen af kvælstof fra Danmark til kystområderne opgøres med udgangspunkt i de målinger, der foretages på de målestationer, der ligger tættest på havet. Derved dækkes ca. 60 % af landet med målinger. For de dele af landet, der ikke er dækket af målinger, opgøres udledningen ved hjælp af modeller, der bl.a. bygger på data fra områder, hvor der er foretaget målinger.

Da målestationer i LOOP-oplandene ikke ligger tæt på havet, indgår de ikke direkte i opgørelse af udledningen til havet, men anvendes til vurdering af nærings salt balancer i områder med landbrugsdrift, jf. beskrivelserne i NOVANA-rapporten om Landovervågningen.

For at bestemme udledningen skal såvel koncentrationen af f.eks. kvælstof og den udledte vandmængde kendes. Opgørelse af koncentrationer giver i sig selv ikke et billede af udledningens størrelse.

Det fremgår af NOVANA-rapporten fra LOOP-oplandene, at udledningen til vandmiljøet fra landbrugsoplande er på et niveau på 12-18 kg kvælstof/ha, mens udledningen fra naturoplande uden landbrugsproduktion er på et niveau på 2-3 kg kvælstof/ha. Selvom der er sket en reduktion af udledningen af kvælstof siden 1990'erne, konstateres således fortsat en højere udledning af kvælstof fra oplande domineret af landbrug end fra naturoplande.

Ministerspørgsmål vedr. kritik af AU's Punktkilderrapport

Spørgsmålene i dette bilag omhandler NOVANA-rapporten "Punktkilder 2019"³.

Spørgsmål 1: "Er det korrekt, at PULS databasens tal omkring overløb fra overløbsbygværker og renseanlæggenes overløb/bypass ligger til grund for Punktkilderrapportens oplysninger og konklusioner omkring de mængder af næringsstoffer og andet der tilføres vandmiljøet? - er

³ Miljøstyrelsen 2019, Punktkilder 2019 <https://www2.mst.dk/Udgiv/publikationer/2021/06/978-87-7038-327-1.pdf>

Punktkilderrapporten så retningsvisende som den fremstiller tal og grafer for netop disse udledninger af næringsstoffer fra fejlbehæftede PULS data?"

Svar:

Det er korrekt, at PULS databasens tal omkring overløb fra overløbsbygværker og renseanlæggenes overløb/bypass ligger til grund for Punktkilderrapportens oplysninger og konklusioner omkring de mængder af næringsstoffer og organisk materiale, der tilføres vandmiljøet. Punktkilderrapportens fremstilling af udledninger af næringsstoffer er retvisende med de usikkerheder, der er gjort rede for i rapporten.

Spørgsmål 2: "Med hvilken begrundelse er det nødvendigt år efter år at oplyse, at udledningen er faldet med 80-90 % siden starten af vandmiljøplanerne for over 30 år siden i 1989, når det reelt ikke har været fald i udledningerne de sidste 20 år? Vil ministeren foranledige en ændring af disse figurer fremover, så de er mere retvisende og giver et nutidigt billede?"

Svar:

Det er hensigtsmæssigt at vise, at udledningerne fra punktkilder allerede er reduceret betydeligt. Det vil ofte være de sidste 10 procent, der er mest omkostningsfuldt at reducere. Jeg vil anmode Miljøstyrelsen overveje, om der kan laves en yderligere figur, der viser udviklingen de seneste år.

Spørgsmål 3: "Hvilke konkrete forslag er der udmøntet i de nye forslag med nye og skrappe udledningskrav til spildevandsrensningen i DK i de kommende "Vandplaner for 2021 til 2027" end i de nugældende krav i VMP I tilbage fra 1987?"

Svar:

Der er endnu ikke taget endelig stilling til hvilke spildevandindsatser, der skal indgå i vandområdeplanerne 2021-2027."